

Mese a Napról

Lapp népmese:

Volt valaha a tenger partján egy nagy, sötét ország. Abban az országban nem sütött nap, lakói soha nem láttak napvilágot.

Fekete felleg borult ott a földre, s ettől olyan sötétség támadt, hogy az emberek alig-alig látták egymást. Úgy is hívták: a Sötétség Országá. Lakóit pedig kunyhólakóknak nevezték, mert házuk nem volt, rozoga kunyhókban laktak. A kunyhókat vesszőből fonták, hánccsal borították, mohával fedték, így aztán nem csoda, hogy a gonosz szél egyre betolakodott a réseken.

Nagy nyomorúságban éltek az emberek a Sötétség Országában.

Ámde a Sötétség Országának közepén kerek hegy emelkedett. A kerek hegyen sok-sok fa nőtt, egész erdőre való. Az erdő közepén nagy gerendaház állt. A házban meleg volt és minden földi jó. Szobáiban hetven fekete testvér lakott. Csak nekik volt a Sötétség Országában gerendaházuk. A ház körül karókerítés, a mögött százezer iramszarvas legelészett. A fekete testvérek nem fogták munkába az iramszarvasokat, de a kunyhólakóknak sem adtak belőlük.

Így ment ez ezer évig, majd még ezerig, és még a harmadik ezer esztendő is lepergett. A kunyhólakók azt gondolták, így is marad mindörökké, hacsak egyszer meg nem szűnik a tél.

De egyszer - ki tudja, mikor - egy csodaszép iramszarvason nagy termetű ember érkezett a Sötétség Országába. Szakálla térdét verte, s ha megszólalt, úgy csillogott a szeme, hogy a sötétségben is jól látszott az arca. A kunyhólakók látták, milyen szép, daliás ember a jövevény, mennyi ész sugárzik a tekintetéből. Mikor megszólalt, mindnyájan figyelmesen hallgatták.

- Sötétségben éltek, barátaim, mivel nem ismeritek a Napot. Pedig van Nap, még ha senki sem látta is közületek. Ha megszerzitek a Napot, ezen a tájon is meleg lesz és világos.

- Mi lehet az a Nap? - csudálkoztak az emberek. Eddig még nem is hallottak felőle.

A fekete testvérek ugyancsak meghallgatták az idegen beszédét. Meghallgatták, és hirtelen haragra gerjedtek, és korholni kezdték a népet.

- Ostobák vagytok, kunyhólakók! Mit hallgatjátok ennek az idegennek a fecsegését! Hogy is lehetne olyasvalami ezen a világon, amit senki sem látott? Ez a csaló csak azért jött, hogy megbolondítson benneteket. Vétek meghallgatni a szavát. Verést érdemelne, hogy itt bolondít benneteket kiagyalt meséivel!

A kunyhólakók töprengtek, gondolkodtak: talán bizony igazuk is van a fekete testvéreknek? Talán jobb volna, ha megölnék a jövevényt.

A hosszú szakállú bölcs meg csak nézte őket, és fejét csóválta. Szemében kialudt a fény. Aztán elvágatott a pompás iramszarvas hátán, eltűnt, mintha ott se lett volna. Már csak a hangja hallatszott a sötétségben:

- Mától kezdve csak annak jelenek meg, aki hisz a Nap létezésében.

Élt a kunyhólakók közt egy ifjú. Bár ő is szegény volt, akár a többiek, sose járt el a fekete testvérekhez, nem alázkodott meg előttük. Büszke, délceg ifjú volt.

Nem telt bele sok idő, mindnyájan elfelejtették a bölcs öreget. Csak az ifjú nem feledkezett meg róla. Elment arra a helyre, ahol az iramszarvas-zuzmó nő, fölnézett a fekete égre, és így szólt magában:

- Elhiszem, hogy van Nap. De hogy találjam meg a szakállas öreget?

Alig mondta ki e szavakat, megnyílt a zuzmó és a magas moha, és a csodálatos iramszarvas jelent meg az ifjú előtt.

- Ül fel a hátamra - mondta.

Az ifjú felült rá, és az iramszarvas elvágatott vele mohán át, mocsáron át, fekete tavak fölött. Aztán hirtelen megállt egy gránitszikla előtt. A sziklán ott ült a nagy szakállú öreg.

- Isten hozott! - köszöntötte az ifjút. - Tudtam, hogy akad a kunyhólakók között olyan ember, aki fölkeres. Derék ember vagy, sokra viszed még az életben, fiam.

- Köszönet dicsérő szavaidért. De mondd meg, hol találhatnék egy darabka Napot.

- Sokat kell még munkálkodnod - felelte a bölcs -, hogy megszerezhesd a Napot. Előbb fonnod kell egy kosarat. Kérj minden kunyhólakótól egy-egy hajszálat, és ezekből a hajszálakból fond meg a kosarat.

Ekkor az ifjú visszatért övéihez. Okosan beszélt velük, és kitől-kitől egy-egy hajszálat szerzett. Amint összeszedte a hajszálakat, nekilátott a kosárfonásnak.

Hetven nap és hetven éjjel fonta a parányi kosarat. Mire elkészítette, ereje, bölcsessége megnövekedett.

Ekkor újból elment a zuzmóligethez, a magas mohacsalthoz, felnézett a fekete égre, és így szólt magában:

- A kosár elkészült. Hogyan juthatnék egy darabka Naphoz?

Alighogy kimondta, szétvált a magas moha, és a bölcs ifjú előtt megjelent a csodaszép iramszarvas.

- Ül fel a hátamra - mondta a szarvas, és elvágatott vele mohán át, mocsáron át, fekete tavak fölött. Már nagy utat bejártak, mikor hirtelen vörös fény lobbant fel előttük. A bölcs ifjú megpillantotta a hatalmas vörös Napot az ég peremén.

- Nem félsz a tűztől? - kérdezte tőle a csodálatos iramszarvas.

- Nem félek semmitől - válaszolta az ifjú.

- Akkor nyisd ki a kosarat, de tartsd jó erősen, és magad is kapaszkodjál meg!

A bölcs ifjú kinyitotta a kosarat, erősen tartotta, maga is jól megkapaszkodott. Az iramszarvas egyenest a Nap felé vágatott. Nekifutott a Napnak. Bársonyos szarvával megdöfte, mire a Napból levált egy darabka, és egyenest az ifjú kosarába esett.

Ekkor megfordultak, és visszafelé vágattak. Alighogy elérkeztek a kunyhólakók földjére, eltűnt a csodálatos iramszarvas.

A bölcs ifjú ott állt a kunyhólakók között, és így szólt hozzájuk:

- Ti mindnyájan adtatok egy-egy hajszálat. Hajszálaitokból kosarat fontam, és ebben a kosárban elhoztam a Napnak egy darabját. Engedjék ki a Napot a kosárból. Hadd világítsa meg az eget!

Alighogy ezt kimondta, már vágattak le a fekete testvérek kerek hegyükről. Öklüket rázták, kiáltottak:

- Ne merészed megtenni! Ne engedd ki a Napot a kosárból! Kiszáradnak a tavaink! Megolvad a föld méhében a vas, és elárasztja házainkat. Te magad megvakulsz, mi pedig mindannyian megégünk.

A fekete testvérek körülfogták a bölcs ifjút, ki akarták ragadni kezéből a kosarat. De ekkor a kunyhólakók az ifjú védelmére keltek.

- Ne nyúljatok hozzá! - kiáltották. - Nem adjuk a kosarat!

A fekete testvérek kékültek-zöldültek dühükben, megragadták a bölcs ifjút, és a mocsár felé hurcolták. Bele akarták fojtani a lábba, oda akarták belevetni kosarát is. A kunyhólakók nagy haragra gerjedtek. Nekibátorodtak, és életükben először, köveket ragadtak fel a földről. Kövekkel dobálták a fekete testvéreket. Hullott a kőzapor, a fekete testvérek meg éles halcsontokat rántottak elő ruhájuk alól, és szurkálni kezdték a kunyhólakókat. De azok se hagyták magukat. Folyt a vér, állt a csata.

Ekkor hirtelen felpattant a kosár fedele, és kiröppent belőle az első napsugár.

Vörös fény árasztotta el az eget. Hajnalpír borította a mocsarakat. A fekete testvérek mind elégték, hamvaik behulltak a lábba. A bölcs ifjú meg ott állt, és egyre az eget nézte, a csillogva szétáradó napsugarakat. És a kunyhólakók is mind lelkesülten bámulták az eget.

A tavak vize megkékült, a mohák tarka színekbe öltöztek, fehérbe, vörösbe, sárgába vagy zöldbe. A Sötétség Országában sohasem látott csoda történt.

- Ki vagy te, bölcs ember? - kiáltották a kunyhólakók. - Ki vagy te, aki nekünk ezt a csodát hoztad?

És mindenünnen hozzáfutottak az emberek, és azt kérdezték:

- Te bölcs ifjú! Most már látjuk és tudjuk, hogy van Nap. De ez csak egy kis darabja! Hogyan szerezzük meg az egész Napot?

Alighogy kimondták, megnyílt a magas moha, megjelent a csodálatos iramszarvas, és így szólt a bölcs ifjúhoz:

- Mondd meg nekik, hajtsák ide a fekete testvérek kerítése mögött legelésző iramszarvasokat.

És a bölcs ifjú így szólt a kunyhólakókhöz:

- Menjetek a fekete fivérek házához. Romboljátok le a kerítést, és hajtsátok ide az iramszarvasokat. Most már a tiéitek.

És a kunyhólakók lerombolták a kerítést, és a kerek hegyről leterelték a százezer iramszarvasot. Felültek a hátukra, és elvágattak.

Addig vágattak, amíg végül elértek a Naphoz.

- Nem féltek a tűztől? - kérdezte a bölcs ifjú.

- Nem félünk semmitől. Csak mondd meg, hogy szerezhethénk meg a Napot.

- Nyílt szívvel vágasson mindenki a Nap felé, és fogadjon be szívébe egy-egy sugarat a lángjából.

Ekkor a kunyhólakók feltárták szívüket, és sebesen vágattak a Nap felé. És mindegyikük szívébe jutott egy-egy lángsugár. A százezer szív egyszerre átforrósodott.

- Most állítsátok sorba az iramszarvasokat.

Így is tettek. A csodálatos iramszarvas pedig a szarvával megbökte a Napot, a Nap lesiklott az égről, és rátelepedett az állatok szarvára. És útnak indult százezer iramszarvasán a százezer kunyhólakó, és az iramszarvasok vigyázva vitték szarvuk hegyén a Napot.

Azóta ott izzik, ott vöröslök a Nap a tundra fölött. A tavak kéklenek, kék vizükben halásznak a kunyhólakók. A mocsarak kiszáradtak, és helyükön tarka virág, selymes fű sarjadt. Végtelen erdők susognak a tenger partján.

A bölcs ember pedig él és meg nem hal soha, mert ő szerezte meg a Napot a kunyhólakóknak.